

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No - 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
Seneliği, posta ile 7.5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7.5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul bürosuna
muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!
—NIETSCHE—

Cilt: IV

Ankara, 11 Teşrinievvel, 1928

Sayı: 98

Musahabe

MUVAFFAK, FAKAT KORKUNÇ BİR ESER

Pek eski dostum Aka Gündüzün eserleri de hayatı gibi muvazensizdir. Bakarsınız, size güzel, san'atkarane bir şiir, ve ya hikâye verir; kaleminin kudretine, duygusunun derinliğine hayran olursunuz; fakat böyle bir nefis eserden sonra aynı imza ile öyle bir yazıya da tesadüf etmek ihtimaliniz vardır ki kabil deyil bunu ötekinin sahibine izafe edemezsiniz...

İşte geçen sene bana (Bu toprağın kızları) tatlı romanını gönderdiği zaman ne yalan söyleyim iztiraplı bir tereddüt, yaprakları kesip okumama manî olmuştu. Geçenlerde bir arkadaşım:

— Aka Gündüzün (Butoprağın kızlarını) okudun mu?

diye sordu.

— Hayır dedim.

— Oku, diye, tavsiye etti, oku beyeneceksin.

Zevkına, anlayışına pek itimat ettiğim dostumun bu teklifi üzerine kitabı açtım, okumağa başladım... Okudukça muvaffak bir kalemin beni tamamen teshir ettiğini gördüm. Bitirdiğim zaman baştan başa içtimâî hayatımızın

derin yaralarına dokunan bu eser, ruhumun en kuytu köşelerini kaplamıştı. Benliğimde onun eleminden, onun iztirabından başka bir zerre kalmamıştı. İtiraf ve iddia ediyorum ki türk edebiyatında— telkin kuvveti itibarilebundan daha muvaffak bir roman okuduğumu hatırlamıyorum. Bu gün saçlarının telleri bem beyaz kesilen Aka Gündüzde hiç ihtiyarlamıyan bir ruh var, pürheyecan, dinc bir ruh... Bu roman o ruhun sanki tunçtan bir heykelidir. Aka'nın kalemi hayatın herkes tarafından kolay kolay bakılamıyacak safhalarını yılmaksızın, seret bir çelik gibi yontmuş, ve bu abideyi meydana koymuştur:

(Toprağın kızları) dört cephe-
lidir:

- 1) Sokak kızı,
- 2) Salon kızı,
- 3) Kendi kendinin kızı,
- 4) Bu toprağın kızı,

Her bir cephede (bu toprağın kızları) ndan bazılarının talii — demin söylediğim gibi — pervasız, sert bir kalemle hâk ve resmedilmiştir.

Baştan başa — mûtat manasıyle ve ifade noktasından — romantik olan bu eser ruhu itibariyle pek realisttir; tıpkı (sefiller) gibi...

*
* *

Bu safhaların hepsi muvaffak; hepsi bir başka korkunç macerayı anlatıyor; fakat bir tanesi, (Kendi kendinin kızı) o kadar kuvvetli ki, aralarında çok münasebet ve hatta müşabehet olan (Urun kahbeye!) romanını — muharririnin müsellemler iktidarına rağmen — gölgede bırakıyor. Son cepheye, yani (Bu toprağın kızı) na gelince, bunu bu memlekette ancak Aka Gündüz yazabilir.

(San'at için san'at) nazariyesiyle başı pek hoş olmıyan Aka, bu kitabıyla bedbaht kızların cem'iyete karşı müdafaa namesini yazmış oluyor.

*
* *

Diyorum ki şu beş on senelik çurak edebî devreden yarına kalabilecek üç beş eserden biri de muhakkak (Aka Gündüzün romanı) dır.

— Ali Canip

حدتلیورلر ، آتوب طوتیورلردی . بونك ایچون « اووهن » یوقارده بحث ایتدیكمز پره نسیپلر خلافتنه زجری تدایر آلتی ضرورتنده قالیوردی .

قایتالیست اقتصاد سیستمده بو نوع تشکیلاتلرک یاشایامیه جغنی آکلایامایان « روبرت اووهن » بوتون فنالفلرک سببنی ، قومون اعضالرینک هنوز بو یکی حیاته حاضرلانامش اولمالارنده کوریوردی . قومون اعضاسنده برچوق مزیتلرک بولمسنی ایستیوردی . ایلری سوردیکی مزیتلر شولردی : 1 - حسن نیت صاحبی اولوق . 2 - قناعتکار اولوق . 3 - چالیشقان 4 - اهتامکار اولوق . 5 - انسانلرده کی سجه نك محیطك تأثیریه وجوده کلدیکنه اینامق . 6 - علمه هوسکار اولوق .

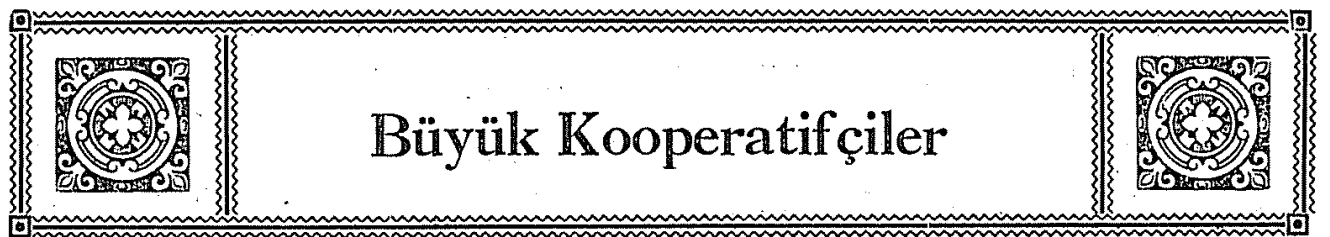
« روبرت اووهن » ، قومونجیلکک افلاسی و انکلتره حیات اجتماعیسنده یکی حادثاتک ظهوری اوزرینه ایشی عمله رهبرلکک دکدی . مسلکی برلکر وجوده کتیره رک عمله نك اقتصادی مجادله سنه اشتراک ایتدی .

اووه نیست قومونلرک موفقیتسزلیکی ، « اووهن » ک صریدلری آراسنده یکی برجریان اویاندیردی .

اوزمانلر انتشار ایتکده اولان « Cooperative »

« Magasine » اسمنده کی مجموعه نك 1826 سنه سی کانون ثانی نسخه سننده یکی جریانی فورموله ایدهن بر مقاله انتشار ایتدی . بو مقاله ده دینلوردیکه : « اگر روبرت اووهن و صریدلری میاننده کی زنکیلر ، قوئوپراتیفلری تأسیس ایدیه یلک درجه ده وسائط تأمین ایتسه لر بیله ، ینه بوقوئوپراتیفلردن آرزو ایدیلن نیجه الیه ایدیلر . چونکه ، مؤسسه ، دوغروندن دوغرویوه بوخیرپرورلرک تأثیرونفوذی آلتنه کیره ر . ینه اعضا میاننده مساوات اولمازه بناء علیه قوئوپراتیفلری و اوکا داخل اولاجق اوندن چالیشوب یاشایاجق اولان انسانلر کندی وسائطی ایلک تشکیک ایتیلدرلر .

بوفکره طرفدار اولانلر ، استقبالده قوراجقلری سوسیالیست جمعیه ایچون کندی تصرفلردن سرمایه بیریکدیرمک غایه سنی استهداف ایدن (Community Fund Association) اسملی بر جمعیت میدانن کتیردیلر . قیصا بر زمانده بو طرزده برچوق جمعیتلر تشکیک ایتدی . 1828 سنه سنک نهایتنده بونلرک عددی بشیموزه بالغ اولمشدی . بونلرک قومونلردن فرقلری ، دها کنیش خلق کتله لرینه مخصوص اولمالری ، اعضالق عادتاتک پک دون اولماسی ایدی . بونلرک بالکر اعضادن پارا طولیلامقله ده اکتفا ایتیمورلردی . عین زمانده اعضاتک استحصال ایتدیکی ماللری دیشاری به صاتیور ، اعضاسی آراسنده مبادله ایچون بورسه وجوده کتیریور ، بورسه معامللری یایارق معین برکار آلیور ، خارجدن طوبدن فیاتنه تدارک ایتدیکی امتعه یی پراکنده فیاتنه اعضایه صاتارق سرمایه سنی بویولنکجه چاپالیوردی . بونلرک معامله اعتباریه هنوز استقرار ایتشمش مؤسسه لر دی . یعنی هنوز نه صاف استهلاک جمعیتلری ، نه مبادله جمعیتلری ، نه ده استحصال جمعیتلری دی . بونلرک اوچنک بردن وظیفه سنی کورمک ایسته ین ملز مؤسسه لر دی . سرعته انکشاف

IV

روبرت اووهنك مبستى

هرکسه مادی و معنوی بوتون حقیقی ثروتلری تأمین ایتکدر .

2 — قوئوپراتیف قومونلر ، حریت تامه عمده . لرینه توفیقاً تشکیک اولنورلر . کیمسه قومونه کیرمکه ویا قومونده قالمغه اجبار ایدیلر .

3 — هرکس مساعیه کوکلی اولارق اشتراک ایدر . قومونک هر اعضاسی استعداد و قابلیتیه کوره بر ایش آلیر . فقط بوایش عمومک منفعتیه اویغون اولمالیدر . مساعینک جاذب برشکلده جریانی ایچون هر نوع تدبیر آلیر . لزوملی فقط صحته مضر و آغیر ایشلرده تکنیک وسائطدن استفاده اولنور .

4 — بدن ویا دماغی مساعینک بوتون محصولاتی مشترکاً احضار ایدیلر . هرکس عمومک منفعتیه اویغون اولوق شرطیه آرزو ایتدیکی شکلده چالیشیر .

5 — بوتون اراضی ، مبانی ، دیگر بوتون غیر منقول اموال ، حتی استحصاله لازم اولان آلات ، ادوات و خام مواد ، سرمایه نامی آلتنده طویلانان بوتون ثروتلر ، قیصاحه استهلاک تخصیص اولنمش بوتون اشیاء مشترک ملکیت آلتنده بولنور .

6 — بوتون استهلاک اشیایی ، عمومی مغازه لردن آلیر . آنجاق استهلاک ائناسنده فردک ملکیتیه انتقال ایدر ، درحال استهلاک اولنه مایان موبیلیه کی اشیایه کئنجه ، بونلر آنجاق استعمال ائناسنده منفرد شخصلره عائد اولایلیرلر .

7 — قومون ، ایشلرینی بالذات کفدی تدویر ایدر . یاخودده بر وکیل اموره تودیع ایدر .

8 — رشید اعضاتک حقوق و مکلفیتلری مساویدر . قادینلر ارککلره مساویدر .

9 — قومون اعضالری آراسنده کی اختلافلر ، قوموندن طرد جزاسندن ماعدا ، قومون داخلنده قارده شجه بر صورتده ، هیچ بر زجری تدبیره مراجعت ایتدن حل و فصل اولنور .

10 — والده نك ، والده ک وظیفه سی معین بر حده قاداردر . چوجفک تربیه سنی بالآخره قومون اوزرینه آلیر . فقط ابونک حق نظارتی باقیدر .

خیالپرست « اووهن » ک تخیل ایتدیکی مستقبل جمعیتک بر مینیاتوری اولان بو قومونلرده حیات چوق کورولتولی و باطیردیلی ایدی . قومونلرک هپسی برر تبلیخانه یه دوغمشدی . قومونلره کلن ایشسزلر ، حیاتندن نمون اولمالانلر ، حاضر ییه جک ایچه جک بولدقلری ایچون پوستی سروب راحتلرینه باقیورلردی . چالیشمغه دعوت ایدلرکلی زمان

« روبرت اووهن » ی ، استهلاک قوئوپراتیف حرکتک باباسی عد ایدرلر . فقط بو کونکی استهلاک قوئوپراتیفلریله ، « اووهن » ک پروپاگاندا ایتدیکی قومونلری بر برینه قاریشدیرماملیدر . بونلر آراسنده عظیم فرقلر واردر . نه « اووهن » ونه ده معقلری ، هیچ بروقت ، حال حاضرده بویوک بر اقتصادی قدرت قازانمش اولان استهلاک قوئوپراتیفلری شکلنده مؤسسسلر تشکیکلی دوشونه مشلدر . اووه نیست تشکیلاتلر ، زمانزک استهلاک قوئوپراتیف حرکتی اداره ایدنلرک تعقیب ایتدکلی مقصدلردن چوق فرقلی غایه لر اوغرینه وجوده کتیریلشلردی . قومون نامی طاشیان بوتشکیلاتلرک غایه سی ، موجود جمعیت شکلی ، مساوات و حقانیت عمده لرینه کوره اصلاح ایتکدی . فقط بوتون بونلره رغماً « اووهن » ک قومونلری ایلک حال حاضرک استهلاک قوئوپراتیفلری آراسنده فکری بر رابطه واردر . زمانزک استهلاک قوئوپراتیفجیلکی ایلک الهامی « روبرت اووهن » دن آلمشدر . بناء علیه ، استهلاک قوئوپراتیف حرکتک تاریخی تدقیق ایتک ایسترسه ک « روبرت اووهن » دن باشلامق ضرورتی قارشینده قالیرز .

« روبرت اووهن » ، انکلتزه عمله سنک اجتماعی - اقتصادی وضعیتی اصلاح ایتک مقصدیه پارلامنتویه ویردیکی پروژهلر و تکلیفلر مظهر قبول اولما نیجه ، 1876 سنه سنده آمریقاد « نیو - آرمونی » نامنده بر قومون تشکیک ایتدی . بر لابوراتوار وظیفه سی کورهن بو قومونده « اووهن » ، تصور و تخیل ایتدیکی سوسیالیست جمعیتک اوفاق مقیاسده تجربه لرینی یاییوردی . تطبیقاتی توسیع ایتک ایچون انکلتزه ده ده ایکی قومون تشکیک ایتدی .

تکثر و توسع ایدیه جک اولان بو قومونلر ، جمعیتی تدریجاً استیلاییده جکلر وسوزده سرمایه دارلق نظامی اورتادن قالدیراجقلردی . اشرف برکونده بوتون دنیا ، سوسیالیزمک تأسس ایتدیکی کوره جکدی . « روبرت اووهن » بو اوغورده بوتون واریخی یوغنی صرف ایتدی . طرفدارلری اولان برچوق زنکیلر ، حتی لوردلر بیله بوغایه ایچون ثروتلرینک مهم بر قسمی آیریدیلر . فقط بوتون بو غیرتکر ، فداکارلقلر بوشه کیتدی . یاپیلان حساب عکسنه چیقیدی . قومونلرک هیچ بری پایدار اولامادی . « اوتوپست قومونلر (قولونیلر) ، سرمایه دار عالمی ده کیل ، سرمایه دار عالمی اوتوپست قومونلری یوتدی » .

« روبرت اووهن » ک قومونلرینه اساس اولان پره نسیپلر شولردی :

1 — قومونلرک (قوئوپراتیفلرک) غایه سی ، زنکیلری ، فقیرلره بر سویه به کتیرمک ده کیل ،

Çocuk üzerindeki haklar

تریوی مصاحبه

فقط آنانك بوفدا كارانی شیمدی به قادار هپ شخصی بر فدا کارلق شکنده کورولیور . بوکونه قادار ، خصوصیه اجتماعی فضیلتلرک پک انکشاف ایتمه مش اولدینی اورنا درجه ده متمدن جمیتلرده ، چوجوق منحصر آنانك مالی اولارق کورولمکده در . چوجوق آنجاق مکتب سننه کیردکن صوکر . درکه تربیه سی مسأله سی دولتی علاقه دار ایدیور . واقعا دولت ، «چوجوق دوشورمه» به «چوجوق دوکه» به قارش قویدینی مؤیده لرله ، چوجوغه داها رشیمی حیانتدن اعتباراً علاقه کوسترمکه باشلیور ؛ فقط بو علاقه ک مؤثر بر صورتده فاعلیتی کورمک ، آنجاق «جنائی» بر حادنه عدلی مؤسسه ک اطلاعنه واصل اولدکن صوکر ممکن اولویور .

دولت آدملری چوجوگک آنا بابایه اولدینی قادار کندینه ده عایدینی قبول ایدیور . حالبوکه بو ، چوجوغی کافی بر جایه به مظهر ایتمکدن اوزاق اولدینی قادار کرک جمعیت ، کرکه مستقبل کنگجلاک نامه ضرری بر حالدر . چوجوق ، ابونک تصاحبی آلتنده بولونده ، اولرک شفقت اسمی ویردکلری اغویزمنه قربان اولوب کیدیور . ابون چوجوغی هر هانکی معمری بر ایده آله کوره دکل ، کندی غیرمعین واغویشت بر قناخته کوره تربیه ایدیور . چوجوغه ویردکلری ایلک روحی اعتیاد بلکده ، جمعیتک «بالنتیجه دولتک ضررینه در» .

بکرمنجی عصرده یاشادیغمز حالده ، طانیدیغمز بوتون جمعیتلرده ، ابونله دولتک چوجوق اوزرنده حقلری ووظیفه لری آرزوق برصراحتله تعیین ایدیلده . مش در . سرخوش ، متردی سفیل بر بابانک بیله لندن اوغلنی آلاچق ، اونی مستقبل جمعیت ایچین ضرری بر شخصیت یا عیاسی طیبی اولان منفور بر تلقیندن قورتاراجق قانون موجود دکلدر . دولتک کوزی اوکنده بیکلرجه و بیکلرجه چوجوقلر فنا شرطلایچنده و فنانا ثیرلر آلتنده جمعیت ایچنده قایب اولوب کیدیورلر .

دولتک چوجوق اوزرنده کی حق ، (موسولینی) نک ایناندینی کی ، یالکز سیاسی در ؟ دولت ، سیاسی بر تشکل اولقله برابر ، وظیفه لرینک اک باشلیجه لری اجتماعی دکلدر ؟ جمعیت ، ملت ، دولت کله لری مترادف معنالی کله لرنددر . دولتک چوجوق اوزرنده کی حق ، چوق داها شمولی اولق لازمدر .

دولت ، ملی ایده آله کوره بر تشکل اولدینی ایچین ، چوجوقلره ویریه جک روح و سجهیه نک تلقیننده عامل اولق حقنی حائر اولمالی در . غرب مملکتلرنده مجرم چوجوقلره مخصوص قولونیلرده ، دولتک اصلاح ایچین صرف ایتدیکی سی ، زمان ، و پارا هر وقت وسعتی بر صورتده فائده لی نتیجه لره واریوری ؟ هم نیچین جمعیت فردلره طانیدینی بر طاقم حقلرک ضررینی اوده مک مجبوریتنده قالسین ؟ آنا مکتبلریله تحصیل مجبوریتنی ایکی بوچوق اوچ یاشنده کی چوجوقلره قادار تشمیل ایدن ایی متشکل دولتلر ، ابون حقونه خلل کتیزمکسین ، دولت حقنی کنیشه لکه موفق اولایلمشلردر ، دنیه بیلیر . بونکله برابر دولت ، داها رشیمی حیانتده

اونی تربیه ایتمک حق منحصر دولتکدر . . . کلیسانک فعالیت ساحه سی باشقا بر ساحه ، اعتقاده و علم حاله تعلق ایدن ساحه در . . . دینی تربیه نک فوقه و خارجنه واقع اولان تعدی ، کلیسانک حقونک فوقه و خارجنه چیقار . . . « بالیلا » مؤسسه سی (*) دینی بروطیفه کورمک ایچین تأسیس ایدیلده مش در ؛ بر نظام ، بر انضباط و بر سیاسی قدرت وظیفه سی ایچین تشکیل اولونمش در ؛ کلیسا ، دین نقطه نظرندن ، بویله بر مؤسسه به یاردم ایدر ویا نقصانی تماملار ، لاکن دولتک یرینه قائم اولامادینی کی ، دینی غایله ر ثورنوسی آلتنده ، رقیب اولان دولتک سیاسی غایله لریله متضاد بولونان سیاسی غایله ره متوجه تشکیلات وجوده کتیرمک اولماسنده بولونماز . « محمد امین بک ، چوجوقلر اوزرنده کی وصایت حقنک دولته عایدینه دائر برشی سویله میور ، چوجوقلرک غیرملی بر صورتده یتیشدیرله سننه مانع اولاجق سلطه یی « اطرافک تقیج » نده کوریور . فکرینک بو نقطه به منحصر اولوب قالدیغنی ظن ایتیمورم . ملی تعلیم و تربیه هیأتی رئیس ، دولتک چوجوقلر اوزرنده کی تربیوی حقنی البته قبول ایتش بولونیور . بوقسه « تحصیل مجبوریتی » نک معناسی اولماق لازم کلیردی .

(موسولینی) نک قرارنامه سی امین بکک فقره . سنندن چوق داها آچیق در . دولتک کنگجلاک اوزرنده ، کنگجلاک یتیشدیریلده سی مسأله سننده مطلق بر مراقبه سنه درین برقناعتی بیلدیریور .

حقیقه دولت چوجوقلر اوزرنده نه درجه به قادار حقوق صاحبی در ؛ بو درجه نک آرز چوق تعینی لازم دکلدر ؟ آنا بابا چوجوقلرینه اوقادار صاحب درلر و بو خصوصده اوقادار قیصقانچ درلرکه چوجوقلری اوزرنده هیچ بر فردک و هیچ بر مؤسسه نک ، حق دولتک دخی حقنی طانیق ایسته مزلر . دونکی قرون وسطائی جمعیتده « اولاد نیم دکل ؟ نه ایسترسم یارم . » ذهنیتک حالا یاشامقده اولدیغنه شبهه یوقدر . ابون قانع درلرکه چوجوق کندی قائلری و جانلری محصولدر ؛ هله آنا اونی آیلرجه قارنده طاشیمش ، دنیه کتیر برکن ثولوملردن قورتولش ، کندی قانیله بسالهمش اولدیغنی ایلری به سوره رک ، قورقونج بر دیشی قاپلان کی ، یاوروسنک اوزرنه یتیره کندینک کندن باشقه هیچ برحق طانیق ایسته مز . بشریت آنا شفقنی دیدیکی بو اغویشت حسه بویوک بر قیمت ویرمش در . هر برده قادینه ایدیلن حرمتک اک بویوک قسمی آنا لقه متوجه در . آنالر ، چوجوق یتیشدیرمک خصوصنده کی بویوک فداکارلقلری نقطه نظرندن نه قادار احترام کورسه لر ، شبهه سز ، لایق در .

(*) فاشیست گنجلر تشکیلاتی

محترم محمد امین بک ، (حیات) ک 9 آغستوس 1928 تاریخی صایسنده کی مصاحبه سننده (مربیه) دن بحث ایدرکن شویله بر مطالعه درمیان ایدیور : « بر کره بیلیملی بزرگ چوجوق بابا و آنه نک هر صورتله تصرف ایدیه بیله جکی بر «مال» تلقی اولونماز . بابا و آنه چوجوغنه ایسته دیکی تلقینی یا بقیه ، ایسته دیکی الله تودیه مآذون دکلدر . ابونک چوجوغی یتیشدیرمکده معین بر وظیفه سی واردر . بو وظیفه ، چوجوگک یاشایاجنی ملی محیطدن اوزاقلاشدیر یلاسنه و اونک قوتلی بر انسان اولارق یتشمه سننه مانع اولغه مساعده ایدر . چوجوغی ایچین بویله زهرلی بر محیط حاضرلایان بابا و آنه اطرافک تعجیله قارشیشمالیدر . بویله اخلاق حساسیتدرکه هر هانکی بر صورتله یا کلیش یوله کیدن بابا و آنه یی دوغرو یوله سوق ایدر ، چوجوقلری قورتاریر . »

برده شو حادثه یی کوزدن کچیرم : کچن مارتک 30 نده ایتالیا ناظرلر مجلسی ، او آنه قادار فاشیزمک «مساحه» ایلک کوردیکی قاتولیک کنج ایزجیلرینک داغیلما سی حقنده (موسولینی) طرفندن ویریلن قراری تصویب ایتش در .

قراردن آتیده کی قسملری نظر دفته غرض ایدم : « کنگجلاک تشکیل ایتمک و وطنی و سیاسی ساحه ده درعه ده ایدیه جکی ایشک تحققی مقصد بیلده ایتش اولان بو جمعیتلرک بر تک غایه سی واردی : تصرف صندینی ، استهلاک دکانی ، استحصالی شرکتی تشکیل ایدوب سرمایه بیریکدیره رک «روبرت اووهن» ک پروپاگاندا ایتدیکی اوتوپست قومونلری قورمق .

قوتوپراتیفجیلکده کی بو جریان بر اوچنجی جریان تعقیب ایتدی . 1844 سنه سننده انکاتره نک روچده ل قصبه سننده 28 ایشچینک تشبیه دوغان ویره نسپیلری بوکون استهلاک قوتوپراتیفلرنده جاری اولان مؤسسه لر ، تماماً باشقا بر استقامت تعقیب ایدیورلردی . بوجریانک سالکلری ، کونک منافعی تأمین و حاصل اولان کاری اعضا آراسنده تقسیم ایتمک آرزو و تمایلنده ایدیلر . دیگرلری ایسه سرمایه بیریکدیره رک اوتوپست قولونیلر قورمق ایستیورلردی . بو ایکی جریان آراسنده شدتلی مناقشه لر اولدی . بو مناقشه لر ، سرمایه طویلایه رق قولونی وجوده کتیرمک غایه سی کوده نلرک محویه سببیت ویردی . روچده لچیلرک مؤسسه لری یعنی بیلدیکز استهلاک قوتوپراتیفلری ایسه انکشاف ایدره ک حال حاضر اقتصادیاتنده کوردیکمز مهم موقعلره یوکسلدیلر .

İsmail Hüsrev